

Pedagogická fakulta
Univerzita Hradec Králové
Hodnocení diplomové práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Bc. et Bc. Klára Šindelková

Název práce: Postupy a strategie při posilování autority učitele

Oponent práce: Mgr. Kateřina Juklová, Ph.D.

Předložená diplomová práce se zabývá problematikou autority učitele ze tří různých perspektiv, z pohledu žáků, učitelů a budoucích učitelů. Sestává celkem ze čtyř kapitol (plus Úvod, Závěr a povinné přílohy), z nichž první tři jsou zaměřeny teoreticky, a poslední prezentuje výsledky empirického šetření. Poněkud nejasně a nelogicky působí členění obsahu sdělení do prvních tří kapitol (kdy nejprve jsou popisovány klíčové kompetence, díky nimž učitel „svoji stávající autoritu udrží a nadále ji může budovat a posilovat“ (s. 11), následně je definován pojem autority a jejich typů a nakonec faktory ovlivňující autoritu učitele (Kap.3). Text první části je zpracován na slušné formální a stylistické úrovni, ocenit lze také snahu o propojování zjištění různých autorů. Je škoda, že autorka zpracovává relativně starší literaturu (mnoho textů vzniklo před 20 lety), což by vzhledem ke společenskému vývoji a možným změnám postojů různých aktérů k otázkám autority, bylo vhodné obohatit novějšími zjištěními, včetně zahraničních.

Ve výzkumné části práce si autorka vytyčila několik cílů, tím hlavním bylo zjistit, „jaké faktory mají kladný vliv na učitelovu autoritu a které chování a postupy ji naopak oslabují“ (s. 43). Autorka použila metodu dotazníku, který analyzovala smíšeným metodologickým postupem. V popisu dotazníku chybí jeho původ - není zřejmé, zdali byl využit existující a dříve použitý nástroj anebo zda jde o vlastní instrument vytvořený pouze pro účely tohoto šetření. Zároveň by bývalo bylo vhodné doplnit zdůvodnění jednotlivých položek, např. proč autorka zvolila pro tvorbu profilu předem stanovené odpovědi, z jakých zdrojů se pro výčet nabídnutých vlastností inspirovala a podobně. Pro vyhodnocení zjištění je rovněž důležité popsat způsob volby výzkumného souboru včetně zdůvodnění, což v práci rovněž chybí. Ocenit naopak lze snahu o porovnání zjištění se zjištěními dalších autorů, přestože jde někdy o porovnávání neporovnatelného (např. „Studenti se ve svých názorech na vlastnosti dobrého učitele rozcházejí.“ je poněkud zavádějícím vyjádřením výsledku typu „V případě morální autority staví na první tři příčky – spravedlivé hodnocení žáků, důstojnost a neměnění pravidel a psychickou podporu žáků. Naopak při posilování autority obecně považují za důležité, aby učitelé vytvořili zajímavou výuku, jednali spravedlivě a byli schopní dobře vysvětlit učivo (Šindelková, 2016).“ s. 70). Za překvapivý výsledek patrně nelze považovat zjištění, že studenti vnímají odlišně autoritu morální a autoritu obecnou anebo že se vnímání autority různými aktéry liší (nehledě na jejich vnitroskupinové odlišnosti ve vnímání), za zajímavé zjištění je naopak možné považovat rozdíly výzkumných výsledků ve vztahu k výsledkům výzkumů Bendla, který, jak se zdá, zjišťoval totéž. Toto by bylo vhodné analyzovat a interpretovat.

Celkové hodnocení

I přes naznačené připomínky lze předloženou práci považovat ještě za splňující požadavky na úroveň závěrečné práce a doporučit ji k obhajobě. Ocenit lze zejména pečlivost při jazykovém zpracování, práci by naopak prospěla větší jasnost a zdůvodněnost cílů i metodologických rozhodnutí, pregnančnější syntéza a interpretace a vyjádření implikací pro praxi.

Otázky a podněty k obhajobě

1. Vyjasněte, prosím, vztah klíčových kompetencí, autority učitele a faktorů ovlivňujících autoritu.
2. Zdůvodněte podobu zvoleného dotazníku a objasněte jeho původ.
3. Která zjištění považujete Vy osobně za přínosná ve vztahu k Vaší praxi a vzhledem k dosavadnímu stavu poznání o autoritě obecně?
4. Čím je možné vysvětlit odlišná zjištění ve Vašem šetření a v šetření Stanislava Bendla (2001)? Pokuste se navrhnout několik možných důvodů a ohodnotit jejich pravděpodobnost.

V Hradci Králové, 12. 8. 2019

Mgr. Kateřina Juklová, Ph.D.